

Anmeldelse: ULV! DYRET-MYTEN-FREMTIDEN

Boganmeldelse: Niels Hein 2015: ULV! Dyret-Myten-Fremtiden
182 s. 249,95 kr. (vejledende).

Niels Hein har været fascineret af ulve siden han var barn. Han er i dag uddannet historiker og har i en årrække formidlet historier på DR. Heins bog "ULV!" er baseret på grundige litteraturstudier, og kilderne er angivet bagerst i bogen. Det er dejligt i disse tider, hvor viden flyder i en lind strøm uden kildeangivelse. Bogen er for mig at se særdeles vigtig viden for alle, der interesserer sig for de nyankomne ulve i Danmark. Biologisk set er der igen tvivl om, at det tilpasningsdygtige hundedyr kan overleve i vores natur. Ulvenes fremtid afhænger imidlertid mest af alt af, om befolkningen vil acceptere dem - også når der bliver flere. Kendskabet til hvordan fortidens livsgrundlag, myterne og religion har dannet baggrund for de holdninger, vi har til ulven i dag, er overordentlig vigtig, hvis det skal lykkes at rumme ulven som art i den danske natur. Og her mener Hein, at biologierne også selv skal "kigge sig i kortene" og gøre sig fri af farvede holdninger i bagagen.

Bogen starter med et historisk rids af, hvordan menneskets levevej danner grundlag for holdningen til ulven. I stenalderen var ulven både rivalen ift byttet, byttet selv og samtidig formentlig menneskets første tamdyr - som ulv. Med agerbruget bliver ulven kultiveret til hund, og den vilde ulv betragtes nu som "skadedyret", der er en trussel for husdyrene. *"I bøndernes øjne er ulven en gemen tyv, der hæmmingsløst tager for sig af ubevogtede husdyr. Fra de danske sagnkongers tid bliver ulve, tyve og hælere straffet på samme måde - de bliver klynget op i galgen, naglet fast med jernbolte"*. Denne holdning til ulven betyder, at den sidste dokumenterede ulv i Danmark bliver skudt ved Estvadgaard syd for Skive i 1813. Holdningen til ulve, som et dyr der skal bekæmpes med al magt, er ikke enestående for Danmark, men betyder at ulve i starten af det 20 årh. er udryddet i store dele af deres oprindelige udbredelsesområde.

Ulvens biologi beskrives kort i bogen, men hovedvægten af bogen ligger på beskrivelsen af ulvens kulturhistorie og rolle i religion, myter, eventyr og sagn. Efterhånden som man læser de forskellige myter og historier, som er samlet i bogen, bliver man for alvor klar over, hvor mange af disse historier man kender, og som man har med sig i bagagen.

De frygtindgydende ulve med overnaturlige kræfter fra den nordiske mytologi - Fenrisulven og jættelevene Hate og Skoll, som optræder i forbindelse med jordens undergang. Historien om den romerske hunulv som tager sig af tvillingerne Romulus og Remus, som senere grundlægger Rom. Kristendommens "symbolverden" hvor ulven og andre dyr tillægges en række menneskelige egenskaber og som omvendt er symbol på egenskaber hos mennesker. For kristendommen kunne nogle af de egenskaber, som ulven blev tilagt, betragtes som positive, men ifølge kristendommen er ulven både vild, utæmmelig, grådig, tyvagtig, morderisk, forslugen, og den bliver sat i ledtog med Djævelen selv. Og så er der varulvene, som ikke direkte er beskrevet i kristne skrifter, men som sammen med heksene stammer fra folkesagn, og som bliver en del af kristendommens forfølgelser og tortur af mennesker, der menes at være i ledtog med Djævelen.

I de mere hyggelige fabler og eventyr, hvor fortællingen tydeligt er fiktiv, bliver billedet af "den store stygge ulv" fastslået. Hein påpeger, at her synliggøres det for alvor, at ulvemyten er et spejlbillede af os selv, for her taler, tænker og handler ulven som et menneske - *"godt nok som et stor, stygt ét af slagsen"*. Fra fablerne kender vi historien om hyrden, der råber "Ulven kommer", historien om ulven og lænkehunden, hvor ulvens frihed og magre tilværelse holdes op mod en hverdag med daglig mad og en lænke om halsen, samt historierne om ræven der narrer ulven. Fra Grimms eventyr kender vi alle "Rødhætte og ulven" og "Ulven og de syv gededid" og mange flere.

Med den moderne vestlige kultur dukker der pludseligt et nyt syn på ulven op. Her begynder ulven at optræde som vildmarkens konge, spejdnernes maskot og et stærkt kraftsymbol hos nazisterne. Hein beskriver hvordan 1800-tallets romantiske bølge vender op og ned på forståelsen af mennesket og naturen. Naturen romantiseres. Den utæmmede og voldsomme natur bliver nu ophøjet til noget nærmest guddommeligt. Nye historier dukker op bl.a. "Junglebogen" om Mowgli, som også er ulveopfostret, Jack Londons bøger "Når naturen kalder" og "Ulvehunden" og

bogen og filmatiseringen af "Never Cry Wolf" for bare at nævne nogle af de mest kendte.

Og mht. fremtiden stiller Hein nogle af de svære spørgsmål, som ingen har turdet stille på skrift. Hvad sker der, når og hvis ulvene i Danmark begynder at færdes i flokke, og hvis der bliver flere sammenstød mellem mennesker og ulve? Hvad sker der med ulveforvaltningen i Danmark, hvis en ulv (velvidende at risikoen er lille) dræber et menneske eller i værste fald et barn? Og hvad gør vi med frygten? Er frygten alene baseret på den minimale risiko, der reelt er for et ulveangreb på et menneske, eller kan den snarere sidestilles med frygten for at falde ned med en flyver? Selvom den reelle risiko for at blive kørt ihjel i en bil er langt større end at være del af et flystyrt, så er folk stadig mere bange for at flyve end at køre i bil.

Eksperimentet er i gang. Vi har en moralsk forpligtigelse til at rumme ulve i Danmark, hvis vi ønsker at andre lande tilsvarende skal bevare deres sjældne arter, som heller ikke er problemfrie - med mindre vi kan fremkomme med nogle "pokkers" gode argumenter. Bogen kommer ikke med løsninger, andet end at en ærlig og åben formidling omkring ulven er vigtig, hvis den skal have en chance for at overleve i den danske natur.

Alle som har interesse for ulve i Danmark, hvad enten de er lægfolk eller fagfolk bør læse denne spændende bog, som giver stof til eftertanke.

Af Sussie Pagh